

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **M. P.**, zast. JUDr. Boleslavem Pospíšilem, advokátem, se sídlem Malinovského nám. 4, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 3. 3. 2010, č. j. 16 Cad 176/2009 – 66,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 3. 3. 2010, č. j. 16 Cad 176/2009 – 66, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 24. 3. 2009, č. X, zamítla žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení žádost žalobkyně o poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu podle § 5 odst. 2 zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 357/2005 Sb.“). V odůvodnění rozhodnutí uvedla, že žalobkyně jako vdova uplatnila dne 2. 2. 2009 nárok na poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu z důvodu manželova věznění od 14. 2. 1949 do 30. 9. 1949 a z důvodu manželova pobytu v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951. Podle názoru žalované nebyly splněny podmínky uvedené v § 5 odst. 1 písm. c) bod 1 zákona č. 357/2005 Sb. za dobu od 14. 2. 1949 do 30. 9. 1949, protože nebylo prokázáno, že manžel žadatelky byl účasten soudní rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb. Podmínky uvedené v § 5 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona byly splněny za dobu od 10. 12.

1950 do 18. 11. 1951, tedy za dobu kratší 12 měsíců; v takovém případě by nárok na zvláštní příspěvek vznikl jen, pokud by manžel při pobytu ve výše uvedených zařízeních zemřel; to však prokázáno nebylo.

V podané žalobě se žalobkyně dovolávala toho, že podmínky nároku na zvláštní příspěvek splňuje, neboť není důvodu pro to, aby se doby omezení osobní svobody nesčítaly. V této souvislosti poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu uveřejněný ve Sbírce rozhodnutí NSS č. 1584 ze dne 26. 6. 2008. Navrhovala přezkoumání rozhodnutí. V doplnění žaloby ze dne 1. 7. 2009 na výzvu soudu sdělila, že manžel byl nezákonně zatčen 14. 2. 1949 a bez soudního projednání byl z vazby propuštěn 30. 9. 1949. Od 1. 10. 1949 nastoupil základní vojenskou službu, z níž byl přerazen do pomocného technického praporu (dále též jen „PTP“), kde byl od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951. Podle názoru žalobkyně je tuto dobu potřeba sčítat bez ohledu na důvod omezení osobní svobody. Odkázala znovu na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2008, sp. zn. 4 Ads 89/2007. Navrhovala, aby napadené rozhodnutí žalované bylo zrušeno a věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí.

V podání ze dne 6. 1. 2010 žalobkyně uvedla, že žalovaná nevycházela ze všech v úvahu přicházejících důkazů. Žalobkyně tvrdila, že její manžel vykonával vojenskou službu v PTP přesahující dvanáct měsíců. Přiložila xerokopii vojenské knížky, podle níž byl její manžel přeložen do zálohy dne 1. 10. 1951 a tentýž den byl „přidržen“ k vykonávání I. a II. pravidelného cvičení. Do zálohy byl propuštěn dne 20. 12. 1951. Dovožovala, že celková doba výkonu služby v PTP trvala od 10. 12. do 20. 12. 1951. V podání ze dne 5. 2. 2010 poukazovala žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 89/2007 a nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 187/2000. Dovožovala, že podmínky pro vznik nároku na příplatek k důchodu splňuje.

Žalovaná ve svých vyjádřeních ze dne 17. 8. 2009, 15. 1. 2010 a 18. 2. 2009 setrvala na názoru, že žalobkyně nesplňuje podmínky nároku na zvláštní příspěvek k důchodu. K otázce aplikace rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 89/2007 uvedla, že citovaný rozsudek řešil případ součtu dob pobytu žadatele ve vojenském táboře nucených prací s jeho rehabilitovaným vězněním. Vzhledem k tomu, že doba, kterou manžel žalobkyně strávil ve vazbě, tj. doba od 14. 2. 1949 do 30. 9. 1949, nebyla rehabilitována, žadatelce nárok na dávku nevznikl. Navrhovala, aby krajský soud žalobu zamítl.

Krajský soud v Plzni napadeným rozsudkem žalobu zamítl a rozhodl dále, že účastníkům se náhrada nákladů řízení nepřiznává. Soud dospěl k závěru, že ačkoliv se žalobkyně dovolává nároku na příspěvek k důchodu a dovozuje, že podmínky pro jeho přiznání splňuje, nelze postupu žalované ničeho vytknout. Konstatoval, že žalobkyně do současné doby neprokázala, že splňuje některou ze zákonných podmínek tohoto nároku, jímž je kromě pobírání důchodu od českého nositele pojištění i rehabilitace doby věznění manžela podle zákona č. 119/1990 Sb. Uvedl dále, že v této věci není možné aplikovat rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2008, č. j. 4 Ads 89/2007 – 45, týkající se sice obdobné situace, ovšem s tím rozdílem, že žalobce v uvedené kauze byl účasten soudní rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., tak i mimosoudní rehabilitace podle zákona č. 87/1991 Sb. Doba vazby manžela žalobkyně však rehabilitována nebyla. Soud

proto žalobě nepřisvědčil a zamítl ji podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.).

Proti tomuto rozsudku podala včas kasační stížnost žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“), a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1a) a d) s. ř. s. Nesouhlasila se závěrem, že její manžel nebyl v PTP nejméně dvanáct měsíců. Namítala, že se soud spokojil s neúplnou zprávou Ministerstva obrany ČR, podle níž její manžel vykonal vojenskou službu od 1. 10. 1949 do 18. 11. 1951, ve které není uvedeno, že při skončení základní vojenské služby byl ponechán v útvaru PTP k výkonu I. a II. vojenského cvičení. Zdůrazňovala, že tuto skutečnost soudu doložila fotokopii vojenské knížky, ve které je uvedeno, že manžel byl do zálohy propuštěn až dne 20. 12. 1951. Soud však tento doklad naprosto pominul, neprovedl ani zjištění dotazem u Ministerstva obrany a v odůvodnění rozsudku ani její námitku a tento listinný důkaz necitoval. Vyslovila názor, že pokud soud obdržel dvě rozporné informace o době služby v PTP, bylo jeho povinností rozpory odstranit. Svým postupem tak založil kasační důvod v podobě nedostatku důvodů rozhodnutí.

Stěžovatelka se dále domnívala, že soud nesprávně vyhodnotil otázku nezákonného věznění jejího manžela. Namítala, že v tomto směru nebylo provedeno žádné dokazování, ačkoliv ze shromážděných dokladů vyplývá, že manžel byl vězněn neoprávněně. Manžel byl obviněn ze zločinu sdružování proti státu podle § 2 zákona č. 231/1948 Sb. a byl vzat do vazby, přičemž již následně nebyl informován o tom, jak věc skončila. Poukázala na § 2 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., podle něhož soud postupuje podle zákona i bez návrhu. Bylo proto povinností státu, aby zajistil manželovu plnou rehabilitaci. Z § 32 odst. 2 (správně § 33 odst. 2) zákona ve znění novely vyplývá, že obdobně se postupuje i v případech, kdy trestní stíhání nebylo vůbec zahájeno.

Stěžovatelka dále uvedla, že její manžel po roce 1990 o rehabilitaci žádal, ale jeho spisy nebyly nalezeny. Nezákonný postup státu však nemůže být přičítán k jeho tíži. Namítala, že ani v tomto případě soud neprovedl řádné dokazování; přitom měl k dispozici protokol o výsledku obviněného ze dne 6. 4. 1949, zápis ze dne 30. 9. 1949, z něhož plyne, že v den propuštění z vazby byl ihned povolán k výkonu vojenské služby. Politická perzekuce manžela proto trvala nepřetržitě od 14. 2. 1949 do 20. 12. 1951, kdy byl propuštěn domů. Stěžovatelka tvrdila, že její manžel byl v PTP déle jak 12 měsíců a dále, že je třeba započít také dobu nezákonného věznění. Dovozovala, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů a pro nesprávné posouzení právních otázek. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti. Stěžovatelka se v kasační stížnosti dovolává důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím

řízení, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu dávkového spisu bylo zjištěno, že stěžovatelka podala dne 2. 2. 2009 žádost o zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. jako vdova po manželovi A. P., nar. X, který zemřel dne X. V žádosti uplatnila pod bodem 3. dobu neoprávněného výkonu vazby a trestu odnětí svobody od 14. 2. 1949 do 30. 9. 1949 s poznámkou, že rehabilitace nebyla provedena. Pod bodem 4. žádosti uvedla pobyt ve vojenském táboře nucených prací od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951. Ve spise se nachází potvrzení Ministerstva obrany ze dne 23. 1. 2009, č. j. 0105/148/2009 – 7542, podle něhož vykonával manžel stěžovatelky vojenskou službu od 1. 10. 1949 do 18. 11. 1951, a z toho u pomocných technických praporů dobu od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951. Podle potvrzení Vojenské správy v Plzni ze dne 30. 7. 1992 je výkon služby u PTP vyznačen pro účely mimosoudní rehabilitace v době od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951. Podle potvrzení Ministerstva obrany ze dne 14. 10. 1997 a 28. 2. 2006 vykonával manžel stěžovatelky službu v PTP v době od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951. V dávkovém spise se nachází protokol o výsledku manžela stěžovatelky ze dne 14. 2. 1949, protokol sepsaný ve věznici Okresní prokuratury v Klatovech ze dne 15. 2. 1949, protokol ze dne 2. 3. 1949, zpráva o zatčení manžela stěžovatelky ze dne 30. 3. 1949, protokol o výsledku obviněného ze dne 6. 4. 1949 pro zločin podle § 2 zákona č. 231/1948 Sb. a protokol sepsaný u Okresního soudu v Blovicích ze dne 30. 9. 1949, z něhož plyne, že od 1. 10. 1949 nastoupil vojenskou službu.

Nejvyšší správní soud v posuzované věci uvádí následující:

Stěžovatelka se v žádosti domáhala zvláštního příspěvku k důchodu podle hlavy druhé zákona č. 357/2005 Sb. Svůj nárok o tuto dávku opírala jednak o dobu účasti svého manžela na soudní rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. za dobu neoprávněné vazby od 14. 2. 1949 do 30. 9. 1949, a jednak o dobu služby u pomocných technických praporů od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951.

Podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 357/2005 Sb. tam uvedená omezení osobní svobody musí činit alespoň dvanáct měsíců (bod 1, 2 citovaného ustanovení). Stěžovatelka pak dále odkazovala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2008, č. j. 4 Ads 89/2007 – 49, podle něhož „nárok na zvláštní příplatek k důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 357/2005 Sb. vznikne i tehdy, činí-li součet doby neoprávněného výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody uvedeného v § 5 odst. 1 písm. c) bod 1 a doby zařazení v táborech nucených prací nebo pracovním útvaru a nebo centralizačním klášteře s režimem obdobným táborům nucených prací podle § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 celkem nejméně dvanáct měsíců“.

Pokud jde o dobu uvedenou v § 5 odst. 1 písm. c) bod 1 zákona č. 357/2005 Sb., dospěl krajský soud k závěru, že doba vazby manžela žalobkyně rehabilitována nebyla. Ačkoliv se touto námitkou krajský soud blíže nezabýval, lze konstatovat, že jeho závěr je správný.

Stěžovatelka namítala nesprávné právní posouzení otázky nezákonného věznění jejího manžela s tím, že bylo povinností státu, aby zajistil manželovu plnou rehabilitaci. S tímto názorem nelze souhlasit.

Nárok na zvláštní příspěvek k důchodu je v § 5 odst. 1 písm. c) bod 1 zákona č. 357/2005 Sb. podmíněn m. j. účastí na rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění dalších zákonů. Již z této skutečnosti plyne, že účast na rehabilitaci nejsou oprávněny posuzovat soudy rozhodující ve správním soudnictví, a to ani jako otázku předběžnou (§ 52 odst. 2 s. ř. s.).

Řízení o účasti na soudní rehabilitaci se provádělo podle zákona č. 119/1990 Sb., přičemž příslušné k tomuto řízení byly obecné soudy, a to v zásadě ty, které rozhodovaly v původním řízení v prvním stupni (§ 7 zákona č. 119/1990 Sb.).

Se stěžovatelkou lze souhlasit potud, pokud tvrdí, že trestný čin sdružování proti státu podle § 2 odst. 1 a 3 zákona č. 231/1948 Sb. je uveden v § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 119/1990 Sb. Ohledně rehabilitace tohoto trestného činu rozhodovaly soudy i bez návrhu. Předpokladem pro takový postup však byla existence pravomocného odsuzujícího rozhodnutí vyhlášeného v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, týkajícího se skutku spáchaného po 5. 5. 1945. Takové odsuzující soudní rozhodnutí však stěžovatelka nepředložila, ostatně ani netvrdí, že její manžel byl odsouzen. Dovolává se toho, že byl v době od 14. 2. 1949 do 30. 9. 1949 v nezákonné vazbě, aniž byl uvědoměn o tom, jak věc skončila.

Se stěžovatelkou lze souhlasit i v tom směru, že na případ jejího manžela bylo lze aplikovat § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., podle jehož věty první se ustanovení tohoto zákona užije obdobně k rehabilitaci a odškodnění osob nezákonně zbavených osobní svobody nebo majetku v souvislosti s trestnými činy uvedenými v § 2 a v § 4 v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, i když nebylo zahájeno trestní stíhání, pokud nedošlo k plnému odškodnění podle dříve platných předpisů.

Podstata řešené otázky spočívá v tom, že byl-li k dispozici pravomocný odsuzující rozsudek podle výše citovaných ustanovení, rozhodoval soud i bez návrhu. Pokud totiž proběhlo soudní řízení, měl soud k dispozici trestní spis a nemusel vyčkávat případných návrhů na provedení rehabilitace. Situace manžela stěžovatelky však byla jiná, neboť nebyl odsouzen a jeho pobyt ve vazbě, pokud nebyla podána obžaloba, nemohl být soudu nikterak znám. V tomto případě bylo třeba postupovat podle § 4 a násl. zákona č. 119/1990 Sb. a vyvolat přezkumné řízení. Podle § 5 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb. se řízení zahajovalo na návrh odsouzeného, příbuzných v pokolení přímém, jeho sourozence, osvojitele, osvojence, manžela nebo druha, případně dalších osob v tomto ustanovení uvedených. Výsledkem tohoto řízení bylo rozhodnutí příslušného soudu o tom, zda daná osoba byla či nikoliv účastna soudní rehabilitace podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb.

Uvedený názor podporuje i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 4 Tz 98/2003, vydaný k aplikaci § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, v němž je uvedeno „*Ustanovení § 33 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. pak bylo přípustné v rehabilitačním řízení užít pouze tehdy, pokud dotyčná osoba nebyla pravomocně odsouzena za*

skutky uvedené v § 2 a § 4 v určeném časovém období (od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990), ale byla např. bezdůvodně držena ve vazbě, byla bez zákonného důvodu omezena její osobní svoboda, či jí byl zabaven majetek a pod. ... Pokud jde o postup, jehož je třeba užít k rehabilitaci osob, na něž lze vztáhnout ustanovení § 33 odst. 2 zákona, je v něm samotném pouze obecně odkazováno na ostatní ustanovení zákona o soudní rehabilitaci. Jediným takovým v úvahu přicházejícím postupem je postup podle oddílu třetího a čtvrtého zákona (tzv. rehabilitace na základě přezkumného řízení), jelikož pouze jím je možné dospět ke spolehlivému rozhodnutí, zda se na dotýcnou osobu rehabilitační zákon vztahuje či nikoliv“. Tyto právní závěry Nejvyššího soudu byly aprobovány Ústavním soudem v usnesení ze dne 26. 2. 2004, sp. zn. II. ÚS 528/03: „Nejvyšší soud ČR v odůvodnění svého rozhodnutí vyčerpávajícím způsobem uvedl, za jakých zákonných podmínek lze aplikovat ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, v platném znění, a to pouze při dodržení lhůty, která je stanovena v § 6 odst. 1 cit. zákona. Nejvyšší soud ČR rovněž podrobně zdůvodnil, jaká zjištění jej vedla k závěru, že tyto zákonné podmínky dodrženy nebyly, a z nichž bylo ověřeno, že lhůta zachována nebyla. Vyjádřil se i k nemožnosti analogické aplikace příslušných ustanovení zákona č. 119/1990 Sb. na danou věc. Vzhledem k přilehavému a vyčerpávajícímu odůvodnění napadeného rozhodnutí nepovažuje Ústavní soud za nutné se k věci duplicitně vyjadřovat“. (Obdobně například rovněž usnesení ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. I. ÚS 135/04, nebo ze dne 1. 3. 2005, sp. zn. IV. ÚS 187/04).

Takové rozhodnutí příslušného obecného soudu stěžovatelka nepředložila a ani netvrdila, že by takový návrh příslušnému soudu podala. Je tedy nutno dovodit, že podmínku účasti manžela na soudní rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. neprokázala. Ve prospěch stěžovatelky pak nelze vytěžit ničeho ani z přípisu Federálního Ministerstva vnitra ze dne 5. 5. 1992 připojeného ke kasační stížnosti, vydaného pro účely rehabilitace a odškodnění, v němž je konstatováno, že chybí potřebné písemné doklady. K posouzení účasti manžela stěžovatelky na soudní rehabilitaci byl pouze příslušný soud v rámci přezkumného řízení podle § 4 a násl. zákona č. 119/1990 Sb., neboť jedině tento soud mohl, resp. byl oprávněn posoudit veškeré listiny, které byly stěžovatelkou získány a vztahovaly se k pobytu manžela stěžovatelky ve vazbě v době od 14. 2. 1949 do 30. 9. 1949. Jedině soud příslušný k posouzení účasti manžela stěžovatelky na rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. mohl tyto zajištěné listinné podklady posoudit a dovodit z nich, zda manžel stěžovatelky byl účasten soudní rehabilitace či nikoliv. I kdyby tedy krajský soud provedl důkaz stěžovatelkou předloženými listinami, které ostatně tvoří obsah správního spisu, nemohl by sám z těchto listin posoudit účast manžela stěžovatelky na soudní rehabilitaci, neboť k tomu není oprávněn.

Lze tedy uzavřít, že doba účasti na rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. podle § 5 odst. 1 písm. c) bod 1 zákona č. 357/2005 Sb. prokázána nebyla a nárok na zvláštní příspěvek k důchodu z tohoto důvodu nevznikl. V rozsahu důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak kasační stížnost důvodná nebyla.

Stěžovatelka dále vytýkala krajskému soudu, že jeho rozhodnutí trpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Nedostatek důvodů spatřovala stěžovatelka v tom, že krajský soud se nikterak nevypořádal s tvrzením o tom, že její manžel byl propuštěn do zálohy až dne 20. 12. 1951, tj. nikoliv dne 18. 11. 1951, jak plyne z potvrzení Ministerstva obrany pro žadatele o mimosoudní rehabilitaci podle § 18 odst. 1 zákona č.

87/1991 Sb. Svoje tvrzení dokládala fotokopii vojenské knížky svého manžela. Namítala však, že soud tento doklad naprosto pominul, neprovedl ani zjištění dotazem u Ministerstva obrany a v odůvodnění rozsudku dokonce ani její námitku a tento listinný důkaz necitoval.

Doba pobytu manžela stěžovatelky v pomocných technických praporech byla v žádosti uvedena jako doba od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951. Podle potvrzení vojenské správy ze dne 30. 7. 1992 a podle potvrzení Ministerstva obrany ze dne 14. 10. 1997, ze dne 28. 2. 2006 a 23. 1. 2009 byla doba výkonu služby u pomocných technických praporů vymezena shodně, tj. od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951. Z těchto listin, z nichž vycházel správní orgán při rozhodování o žádosti, zcela jednoznačně plyne, že období od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951 nečiní alespoň dvanáct měsíců požadovaných § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 357/2005 Sb. Doba, kterou manžel stěžovatelky vykonával službu v PTP, by tedy sama o sobě nepostačovala k uznání nároku na zvláštní příspěvek podle tohoto zákona.

V průběhu soudního řízení však došlo ke změně dosavadního stavu, a to podáním stěžovatelky ze dne 6. 1. 2010, k němuž připojila xerokopii vojenské knížky svého manžela. V této vojenské knížce je uveden údaj o tom, že její manžel byl dne 1. 10. 1951 přeložen do zálohy a „přidržen“ k vykonání I. a II. pravidelného cvičení a byl propuštěn do zálohy dne 20. 12. 1951. Xerokopii vojenské knížky stěžovatelka zpochybňovala dosud vydaná potvrzení o době pobytu v pomocných technických praporech a dovozovala, že služba manžela v PTP trvala od 10. 12. 1950 do 20. 12. 1951, tedy celkem více než dvanáct měsíců.

Krajský soud se xerokopii vojenské knížky, tedy xerokopii listiny, kterou předložila stěžovatelka k prokázání svého nároku dne 6. 1. 2010, v odůvodnění rozsudku vůbec nezabýval. V rozsudku sice uvedl, že stěžovatelka v podání ze dne 6. 1. 2010 popsala obsah vojenské knížky, ale nic jiného k této skutečnosti neuvedl.

Z obsahu soudního spisu plyne, že krajský soud podání stěžovatelky ze dne 6. 1. 2010 a připojené přílohy zcela nepominul. Tyto listiny byly zaslány k vyjádření žalované, avšak tato se v přípisu ze dne 15. 1. 2010 ke xerokopii vojenské knížky vůbec nevyjádřila. Nejvyšší správní soud k tomu podotýká, že již tehdy mohlo být známo stanovisko žalované k nové listině předložené stěžovatelkou, pokud by se ovšem touto skutečností zabývala. Hodlal-li tedy krajský soud zjistit stanovisko žalované k této okolnosti, měl její vyjádření ze dne 15. 1. 2009 hodnotit jako nedostačující a případně konkretizací dotazu vyzvat žalovanou k vyjádření opětovně. V každém případě však měl soud vyhodnotit v odůvodnění napadeného rozsudku, jak na xerokopii vojenské knížky nahlíží a s argumentací stěžovatelky se vypořádat.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74, I. „*jestliže v řízení před krajským soudem uplatní stěžovatel námitky, s nimiž se krajský soud v odůvodnění rozsudku nevypořádal (a to i v případě, že tyto námitky nebyly uplatněny v žalobě), je takový rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.*“ Uvedený právní závěr starší judikatury Nejvyššího správního soudu podporuje i nález Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08, jímž zrušil rozsudek Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu za situace, kdy se Městský soud v

Praze nezabýval námitkou žalobce vznesenou až při jednání tohoto soudu, přičemž se s touto námitkou vypořádal Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti tak, že nebyla uplatněna v zákonné lhůtě. Ústavní soud k tomu uvedl, že „*nepochybně je povinností soudu vypořádat se nejen se správností námitek žalobce, jak vyplývá z citovaného rozsudku, ale prvotně s včasností jejich uplatnění, a v případě jejich opožděného podání odmítnout je v souladu s příslušnými ustanoveními s. ř. s., nelze je však v odůvodnění rozhodnutí pominout. Postupem Městského soudu Praze a Nejvyššího správního soudu, který neshledal rozsudek městského soudu po právní stránce závadným, tak bylo zabráněno stěžovateli, aby jeho věc byla projednána stanoveným postupem u nezávislého a nestranného soudu*“. Z těchto principů vycházel i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, konkrétně ve svém usnesení ze dne 28. 7. 2009, č. j. 2 As 35/2008 – 56, či usnesení ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 73/2007 – 107.

Z toho plyne, že Nejvyšší správní soud není oprávněn nahrazovat nedostatek odůvodnění rozhodnutí krajského soudu vlastními úvahami, neboť pokud by tak učinil, byla by stěžovatelce odebrána možnost, aby se proti právnímu hodnocení (a to i z hlediska včasnosti uplatnění) této námitky případně mohla bránit cestou kasační stížnosti. Lze podotknout, že předloženou xerokopii vojenské knížky lze nejspíše považovat za návrh důkazu listinou, jímž stěžovatelka podporuje svoje tvrzení o tom, že podmínky pro vznik nároku na zvláštní příspěvek splňuje.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost stěžovatelky je ve vztahu k uplatněnému důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. důvodná, neboť napadený rozsudek je v otázce posouzení doby služby manžela stěžovatelky u pomocných technických praporů nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. V dalším řízení proto bude třeba, aby se krajský soud s tvrzením stěžovatelky o tom, že splňuje nárok na zvláštní příspěvek podle § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 357/2005 Sb. zabýval, což především znamená, aby posoudil a zhodnotil obsah xerokopie vojenské knížky manžela stěžovatelky předložené společně s podáním ze dne 6. 1. 2010 a vyhodnotil, zda tento navrhovaný důkaz je způsobilý ovlivnit úvahu o celkové době pobytu manžela stěžovatelky vymezenou dosud potvrzeními na dobu od 10. 12. 1950 do 18. 11. 1951.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2010

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu